

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

Ca. iii. Quid adulator assentator & palpo/ & q[uid] eis nihil perniciosius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

corruptibiliū: & corruptentiū nō claudāt oculos/man⁹ expandūt
 & oīm sensuū viuacitatē exercēt. Deinde quasi diei nō sufficiat
 malicia sua fallacia vni⁹: alteri⁹ fallaciā trudit. Terentiano siqui
 dem verbo libēti⁹ vtor: dū ad cōcupiscētie fornacē succēdendū
 pueniūt adultores/& relatores: delatores/& detractores: inui
 di: abitiosi: elati: factiosi: & supstitiosi: flagitiosi/officioſi: oīm
 p̄uaticatores: quos q̄a fere vbiq; terrarū sūt: facili⁹ inuenire est q̄
 dinumerare. Aduersus hmōi est oīs lex: in hos oīa iura cōiurāt
 & i eodē q̄si in publice salutis hostes q̄nq; oīs armabit creatura.
 ¶ Quid adulator: assentator: & palpo: & q̄ eis nihil pernitiō
 sius.

Capitulum. III.

Adulator enim omnis virtutis inimicus est: & quasi
 clauum figit in oculo illius cum quo sermonem con
 serit. Eoq; magis cauendus est quo sub amantis spe
 cie nocere non desinit: donec rationis obtundat acu
 men: & modicum id luminis quod adesse videbatur extinguat.
 Ad hec auditorum aures obturat: ne audiāt verum. Quo quid
 possit esse pernitiōsius nō facile dixerim. Scitum est illud lelii
 aut potius ciceronis. Cuius aures clausę sunt veritati/vt verū
 audire nō possit: eius salus desperāda est. Quid vero infidelius
 est q̄ eum cui fidem debeas/circūuenire verborum blanditiis: lu
 dibrio habitus: gestus transfiguratione: & totius vanitatis le
 nocinio excecatur in sordes vitiorū impellere & precipitatio
 nis abyssum. Quid odibilius fraude & dolo: quo sub imagine
 amoris & fidei in simplicem & credulum: & quod detestabili⁹
 est amicum/pfidie & inimicitiarum nequitia exercetur. Hoc
 liquidem genus hominū omnia loquētium ad voluptatem: ad
 veritatem nihil: verba oris eius iniquitas & dolus: qui etiam et
 rantibus amicis ad eorū subuersionem ingeminat euge euge.
 Quos vt pleni⁹ noueris: gnatonem apud comiciū vide: & quid
 de se fateat ausculta. Negat quis: nego: ait: aio. Deniq; iperavi
 egomet mihi omnia assentari. Tota etenim gnatoniconum
 factio/comedia est. Rides: maiore cachinno concutitur. Flet si
 lachrymas sp̄pexit amici: nec dolet. Igniculum si brume temp⁹
 poscas: accipit andromedam: si dixeris estuo: sudat. Vnde vna
 britius inquit. Non sumus ergo pares: melior qui semp & om
 ni Nocte dieq; potest alienum sumere vultum. A facie iactare
 man⁹ laudare parat. Si bñ nuctauit aut si qd fecit amic⁹ Qd p
 ferre palā nō possit lingua modeste. Qd quidē nō modo amico
 sed ne libero hoīe dignā est: cū vera & vnica libertas/in virtutis

g iiii

Terentius.

Itō pulcher
 rima 5 adula
 tores. vsq; in
 si. capli.

Terenti⁹ in eu
 nucho. in. ij. sa
 tyra.
 Iuuenalis in
 iij. satyra.

speciē cadat: & turpitudine quos ificit postreme subiiciat seruitu-
 ti. Hystrionē esse vel mimū infamiam ingerit his quos a tante
 obiectionis opprobrio nature vel persone dignitas videtur ex-
 cepisse. ¶ Porro qui vultum iduit alienū: et varias affectuum
 alternat facies: icolumitati sensuū insidias parat: & sordidas au-
 riculis alienis colligit escas: et si hystrionē/ verbo diffiteatur: eū
 moribus & turpitudine cōfiteatur. Quod assentatoris pprium
 est: q̄ ad alteri⁹ viuit nutū: & anteq̄ suū pferat iudiciū/ de singu-
 lis expectat alienū. ¶ Ceterū palpo qui tamē assentatoris vel
 adulatoris censef nomine/ quoniā ea res multis notaf̄ indicis:
 hominū mentes explorat: pretemptat volūtate: vt cui rei volue-
 ris/ sensus accōmodet: vt gratiā illius cum quo agitur fraudulē-
 ter surripiat. Nouit enim de cōcursu sensuum & voluntatum
 vnione quasi riuulos amicitie scaturire. Idē siquidē velle & nol-
 le: vt ait hystoricus ea demū firma amicitia est. Quid ni. Con-
 sentire suis studiis qui crediderit te / fautor vtroq; tuū laudabit
 pollice ludū. Cum vero presenserit voluntatem sic palpat: sic de-
 mulcet tanta suauitatis perungit gratia: vt virtuti somnum in-
 ducat/ & totā moderationis sine qua nunq̄ recte viuitur: formā
 lethei fluminis ifusiōe subuertat. Magnas grates agere thais
 mihi. Iocūdus est enim comicus et aptus: q̄ se nugis nostris fre-
 quenter immisceat: ingentes inquit fuerat siquidem satis: si ma-
 gnas respondisset. ¶ Sed quia adulatoris fraus oīa extendit in-
 maius: & de suo aliquid adiicit vnde sibi gratiā cumulet. Ingen-
 tes inquit: sed nec mendacium erubescit. Qui enim sibi persua-
 dere potuit: vt honestatē hominis tāte turpitudinis macula de-
 coloraret quacunq; de causa utiq; persuadebit: vt quod appetit
 faciat: si possit recte. Si nō: quocūq; modo recte. Verum qui suo
 nomine: vt proprie loquamur dicitur adulator: vitia cuiusq; de-
 albat: et ne seipsū videat oculos colloquentis quadā nube vani-
 tatis implet: et aures falsis preconioꝝ titulis reficit. Ait ethic⁹.
 Quid q̄ adulādi gens prudentissima laudat. Sermonē indocti
 faciē deformis amici: & lōgū inualidi collum cenuicibus equat
 Herculis antheram procul a tellure tenentis. Miratur vocem
 augustam: qua deterius nec ille sonat quo mordetur gallino ma-
 rito. ¶ Hoc autē minime videtur mirum: si perditissimi homi-
 nes & quibus hic grauis morbus: & feculentus immundus for-
 didatur ad tātam turpitudinem possunt impelli. Sed hoc poti⁹
 duco! mirabile q̄ populū qui sibi credant habeant/ qui de se ma-
 gis aliene lingue acquiescat q̄ proprio iudicio cōsciētie: dū seip-

Perf^o in. j. sa-
 tyra. Tu vetu-
 le auriculis
 alienis collis-
 sis escas.

Palpo qd est

Salustius
 crispus.

Therē. in eu-
 nuch. j. satyra.

Juuenalis sa-
 tyra. iij.

sum quilibet extra se querit: & nosse dedignatur q̄ sit sibi curta supellex. Nihil est enim quod credere de se non possit: cum laudatur: non modo diis equa potestas: sed quecumq; anima de fermento superbie intumescit.

¶ De cautela adulatorū: & fraude multiplici: & comitibus adulationis & sequela. Caplm. V.

SVnt tñ qui vulgares et adulationes plebias non admittāt: vt qui nolunt vili vnguento oleove corrupto quod omnib⁹ fetet inungi cū amicorū: aut conuiuariū expetūt gratiam. Quid enim turpius est q̄ ad lenocinia hystriōnis trāfigurare vultū: mutare habitū: motum ducere: & non tam videre aliū q̄ seipsum gerere hystriōnem? Quid ineptius q̄ cum alius magno hiatu oris ad te impellēdum vanitatis spiritū proferat si tu aurium vela & latitudinem cordis ad tumore cōcipiendum oppādas? Et quia vidētur ab omnib⁹ facili⁹ hec a plerisq; vanitatis obsequia cōtemnuntur. ¶ Verum tamē illa magis timēda: quia magis pernitiōsa sunt: que quodā cautele velamēto studiosi⁹ occultant: & quasi sub imagine icrepationis aut correctionis alteriusve officii aut virtutis irrepūt. Qd̄ nōnullos dñi beniuolentiā imoderati⁹ captant fecisse reperies. At enī lelius. Nō ille lator legis amicitie: sed suator belli ciuiliis & furoris incensor: qui & ab aliis lentul⁹ appellat. Qd̄ tam lenta tuas tenit patiētia vires Cōquerimur. deerat ne tibi fiducia nostri? Dum mouet hec calid⁹ spirantia corpora sanguis. Et dñi pila valēt fortes torquere lacerti. Degenerem patiere togā regnūq; senatus. Vsq; adeo miserū est ciuili vincere bello? Sic & in comediis seruorum calliditate domini deluduntur premissis increpationibus ratiōes suas infirmari permittūt: & tandē se victos simulant: vt & credulorum senum confirmēt errorem: et de proditiōnis perfidia gratiam aucupentur: magna satagentes industria vt sic semper decipiant: vt nūq; possint argui falsitatis. Eorum namq; veritas mēdacio seruit. ¶ Quicquid aucupes nouitatum rumusculos congerunt eisdemq; curiosorum auribus satisfaciunt: vt hac via compendiosius ad id qd̄ desiderat accedāt? Tēporis quoq; diligentissimi obfuatores sunt ne qd̄ intēpestiue ingerant: sed inter prādendū: aut cū vino quis exhilarat⁹ fuerit: aut cuiuscūq; cōpos voluptatis. Huius cautele meminit maro: cū ad eneam reuocādū sorore a didone missam asserit: q̄ sola viri molles adit⁹ & tēpora norat. Quis aut non rideat cū agaso nō tressis titulorū fascib⁹ purpuratur: & non sine

¶ Aut⁹ est ibi agēdū vbi maius est periculum.

¶ Lelius: Lucan⁹ in primo libro.

De hoc vide ī terētio r plautō per totum.

¶ Virgil. in ōrto eneyd.